

Óli Breckmann og fakfeløgin

Árið, ið nú skjótt fer at halla, hevur verið pregð av sáttmálasamráðingum á mest sum øllum fakfelagsmállum. Og til tross fyri at vit hava eitt høgravent stýri sum ikki er vinarliga sinnað móti fakfeløgnum, so hava hesi tó vist sovið samfelagssinni at ongin streika hevur verið.

Hetta skuldi man trú at teir sum stýra vóru taknemligir fyri, men soleiðis sýnist tað ikki at vera. Í øllum tilfellum hevur landsstýrið roynt at trýsta eitt felag (Starvsmannafelagið) út í eina situation, soleiðis at teir skuldu noyðast at fara í streiku, og harav bliva ópopulær millum fólk, tí flestu hampafólku dámur nú einaferð ikki streiku. Ná, men hetta mislukkaðist, Starvsmannafelagið fór ikki í streiku.

Hvat var so til ráð at taka? Jú, vit hava altíð fakfelagsfiggindan Óla Breckmann í bakhondini, og hann var ikki seinur at

koma við einum skitnum álpi á Starvsmannafelagið og serliga formannin sum ólukkuligvis er javnaðarmaður. Samstundis heldur Óli B. maskinistfelagið fram sum pent eksempel fyri fakfeløg — man tað koma av at formaðurin í hesum felag er embætismaður og superfólkaflokksmaður?

Fyri einum góðum ári síðan minnst vit at hesin formaður gjørdi almikið um seg, og grundina segði hann vera kampur fyri organisasjonsfrælsi. Av berum organisasjonsfrælsi legði hann strandferðsluna lamma mitt í einum sáttmálaskeiði. Við hesum sama organisasjonsfrælsi var roynt at hindra tí nýkeypta Teistanum í at koma til Føroyar. At hann stutt frammanundan, í skipaferðslunevndini, hevði stemmað imóti teistakeypnum, hevði sjálf fylgilt einki við hetta mál at gera? Men hetta galt tó fleiri arbeidsplass til teir menn ið hann er

valdur at kempa fyri — so forstatt hetta hvør ið kann.

Nú passar tað seg soleiðis at hesin organisasjonskempari samstundis er stjóri á einum almennum stovni. — Almennur stovnur Óli Breckmann! Fær hetta ikki okkurt at kitla í ætr uppá ein serligan máta, ella blivur hetta kitlið burtur tá stovnurin er stýrdur av fólkaflokksmonnum? Hvat um tú hevði kannað henda stovn lika «rættferdiga» sum tú t.d. hevur kannað strandferðsluna. Tá fáa vit saktans at vita hvussu ansetilsforholdini eru á hesum stovni, vit fáa at vita um lønarsystem o.t.l. Hetta kann tú ellars eisini kanna á grannskoðardeildini. Og so tað sum er mest interessant: fá okkum at vita um tað passir at alt personalið á stovninum hjá hesum organisasjonsmanni ongasteds er organiserað.

S. F.

Royndarstöðin og Landbúnaðarskúlin

Í Dimmalætting skriar sandoyggjamaður, at tað ikki er at lasta hesa samgonguna fyri, um omanfyri nevndu stovnar ikki vera lagdir á Sandoyinni, men ER HETTAR NÚ RÆTT?

Vit minnst øll, hvussu Fólkaflokkurin trúði ta fyrru samgonguna til at taka avgerðina frá lögtinginum og lata landsstýrið avgera, hvar hesin stovnur skuldi byggjast. Tí verri, so sá eisini umboð fyri Javnaðarflokkin seg noyðd til at taka undir við hesum, millum annað fyri at bjarga stórmálum sum dagpeningaskipanini gjøgnum lögtingið. Men tað var ikki okkara tingmaður, Tórálvar Mohr

Olsen, sum sat í figgjarnevndini tá, heldur enn nú.

Hevur hendan samgongan so góðan vilja fyri Sandoyinni — og tað kann bert frøa meg, um so er, tí stóru tørvur er á vælvild — so er nú ein møguleiki fyri at sýna henda vælviljað í verki, málið liggur fyri tinginum, og enn er ikki ov seint til at taka ta røttu avgerðina. Er hendan samgongan mætari og meira saklig enn hin fyrra, so standa teir við sína støðu frá anstøðutiðini, tí eingin blakar tør røttu löysnir fyri bórð, um so ein fær størri ábyrgd og kemur í samgongu? Tað er eingin loyna, at Asbjørn

Joensen, lögtingsmaður, fyri Gl. sjálfstýrisflokkin, vildu hava viðtikið á tingi tá, at hesir stovnar skuldu byggjast á Dalsgarði í Skálavík. Hetta eydnaðist ikki tá, men nú er so møguleiki fyri at fáa fram hesu ynskir Sandoyinni at frami, nevniliga við at atkvøða fyri teirru støðu, sum tit halda vera rætta í hesum máli — vita nú um tit tora fyri Fólkaflokkinum?

Altíð upp á, at meiriluti er fyri at leggja henda stovni í Sandoyinni millum tinglimirnar, men tora tinglimirnar at taka avgerð hereftir — teir toru ikki tá. Vit kunnu bert vóna, at okkara fólkavaldu umboð á tingið fyri einaferð skyld gloyma valatkvøðufiskarið, og taka rætta og sakliga avgerð um at leggja stovnin á Dalsgarði í Skálavík, um so Fólkaflokkurin dámur tað væl ella ikki.

Formaður í nevndini, sum víðgerð hetta tingmál í løtuni, er sambandsmaður. Tað má borga fyri einum góðum úrsliti fyri Sandoyinni? Livst so spyrst!

Sandoyingur

Vit duga einki — vit nytta einki

Andstöðan undan hesari, har núverandi lögmaður var leiðari, legði stóra orku í at prógva, at alt tað, sum táverandi samgonga gjørdi, var út av lagi.

Serliga royndi hon at júka niður í fólk, at serstakliga javnaðarmenn vóru vandamiklir yvir-tøkuvargar og kommunistar. Við sínum serligu evnum at júka fekk táverandi andstöðan summi veruliga at trúgva, at veldugar yvir-tøkur fóru fram, og at táverandi landsstýrið við javnaðarflokkinum á odda var komið væl ávegis við at gera landið kommunistiskt og harvið høvdu greiðar ætlanir um at avkristna Føroyar o.s.fr. Í hvussu er royndu teir at prógva, at javnaðarflokkurin var í ferð við at gera Føroyar til eitt kommunistiskt diktatur-samfelag.

Jú, Føroya landsstýrið loyvdí russum at ganga í landi í Havn við fototolum í hondini. Í øðrum lagi ferðaðist lögmaður, landsstýrismenn og embætismenn til Ruslands at samráðast um fiskakvotur. Harafturat stovnaði lögtingið eina millumlandasigling.

Men afturat hesum fekkst loyvi til at seta sterkan útvarpsendara her á landi. Hetta loyvið fekkst gjøgnum vanligar myndugleikar. Endamálið var at víðka um arbeidsmøguleikarnar, so at stóri partur av okkara sjófólki, og landsmenn okkara í øðrum londum, fingi høvi at hoyra útvarp okkara.

Hvør er so linjan hjá núverandi landsstýri. Jú, fyrst tað fyrsta:

Um tað er rætt, at Føroyar eru kommunistiskar, tá vit geva russum loyvi at ganga í Havnar gøtum, so eru vit nærri kommunismuni undir verandi stjórn enn frammanundan. Tí ongatið hava so nógvir rusar gingið í Havnar gøtum sum just nú.

Um tað ger Føroyar kommunistiskar, um landsstýrismenn og embætismenn ferðast í Ruslandi, so eru Føroyar ongatið nærri kommunismuni enn just nú.

Men sjálvsagt meinti Pauli Ellefsen einki við hetta. Tað var bara so ónaturliga gott at brúka til tess at ræða veljararnar, sum ætlaðu at atkvøða fyri javnaðarflokkinum. Og «alternat-

við-merkingar

tivið» var jú sambandsflokkin.

Nei, Pauli og hansara samgonga halda framvegis, at tað er neyðugt eisini at tosa við rusar, so her taka teir undir við fráfaru samgongu. Teir halda har um framt, at tað er gagnligt at innflyta russiska arbeidsmegi til Skála Skipasmiðju. Tí hava teir fingið umleið 60 rusar at arbeida saman við eysturoyingum á skipasmiðjuni.

Hvussu gjørdi núverandi samgongan so við millumlandasiglingina. Hon hevur miðvíst roynt at prógva, at hetta er nakað, feroingar ikki duga til.

Istaðin fyri framhaldið andi at byggja víðari á tað vala verk, Strandferðslan og seinasta landsstýrið gjørdi til tess at skapa eitt veruligt alternativ til ta hart trongdu fiskivinnuna, leggur samgongan doyðin á at prógva, at vit duga einki, at vit nytta einki!

Men útlendingar, og móguliga útlendingar saman við einum einstøkum feroyskum skipafelag, skulu nú sleppa at byggja víðari á tað, sum feroingar einsamallir bygd upp, og sum millum annað sama skipafelag og núverandi landsstýrið skýrdu sum vitleysa.

Nú er millumlandasigling endiliga vordin rentabul. Tað mugu bara ikki vera feroingar, sum skulu driva hesa rutu. V.o.o. meinti ver-

andi samgonga tað, hon segði um, at feroingar duga ikki at fáast við millumlandasigling.

Føroyingar duga einki. Føroyingar nytta einki!

Tað seinasta, landsstýrið ger, er at yvirtaka útvarps-sendiroynd, sum higartil hevur verið danskt mál, og tað úttan at samráðast við dansk myndugleikar.

Hvat er so ætlanin at brúka hesa yvirtøku til?

Jú, aftur kemur greiða linjan í politikki landsstýrisins: vit duga einki, vit nytta einki! Almenna Útvarp Føroya má ikki byggja og reka stóran útvarpsendara. Tað eiga vit at lata upp í hendurnar á amerikamonnum.

Istaðin fyri sjálvir at nýta tann møguleika, vit saman við donskum myndugleikum hava skapt, tekur «yvirtøku» landsstýrið nú og avreiðir hetta loyvið til útlenska fyriteku. Nú skal útlendsk fyriteka geva feroingum loyvi at brúka útlendskan sendara í Føroyum. Men rættir feroingar, sum vita, at feroingar duga og nytta, at vunnin rættindi skulu ikki avreiðast til aðrar, men brúkast og rekast av feroingum.

Um senditið er til avlops, vilja teir sjálvandi leiga út til onnur, sum kunnu brúka tilkan sendara, men tá sjálvsagt eftir almennum feroyskum reglum.

Latið ikki samgonguna taka dirvið frá okkum feroingum. Sjálvsagt bæði duga vit og nytta vit! Tað hava vit so mangan prógvað sum tjóð, men tað krevur dirvi eisini frá tí til eina og hvørja tíð sitandi samgongu.

Hans Jørgensen

Tess stytri lesarabrovini eru — tess fleiri er pláss fyri